

Ringjallja globale

Sa mënd të ndurisë një krisë? Mënd një krisë të jetë e përrjeshme? Nëse ngë ndihet tek airi më të voglën nuhatje të ndonjëi zgjidhjeje të përdorshme për një problem. Kur besimi mpaket dhe shkon kufirin te dreja e ankthshme të morivët, kur edhe numret janë të rremë, ndoshta duhej të pyesim veten nëse ngë jemi përpara njëi katastrofe të shkretë të pakapërcyeshme për të cilës ngë ka o ngë do të gjëndet një rrugëdalje me një veprim ndaj njëi radikali novacion institucional paradigmatik të shoqërisë së fshatit global, sapo leu dhe çë nanë hyjri në një shah i vdekshëm.

Si katedrale rëre kanë rënë skema të fortë, ideologji analitike të kundërvëna, perandori çë kanë bërë orvatje për të përkthyer të rejat dituri të suposuame në kushte jete të pranueshme për milionë vetash o çë kanë bërë orvatje për të imponuar këtë të rreme themelime politike, çë pra u treguan abstrakte tek operueshmëria e funksionimit dhe çnjerëzore ndaj të pambrojturash popullsi, i vetmi faj i të cilavet është të gjëndeshin te një vend te çasti i gabuam. Gjëndemi përpara të vazhduame konflikte të reja, më shumë se të pranueshme kompromise, gjetur paqësisht: shkretim dhe vdekje pikëllojnë kryesisht "civilët", të bërë qëllim të trupave të angazhuame në luftë o në pseudoguerrilje e të vetëquajtur revolucionarë mercenarë. Është qartë, kjo ë' rruga pa krye klasike çë shkakton të lulëzuarit të madh takimesh ndërkombëtare ndaj kërkimit të ndonjëi zgjidhje çë të shmangë "një luftë", kur nanimë kemi luftëra në fushë çëkur mbi 60% të territorit botëror. Llojas, prandaj, se të ketë arrijtur momenti të lëmë të kotat huluntime ngjera më nanë të thelluara kot dhe kthehim fletë, tue nisur nga problemët të jetës së popullsisë, jo të kësaj o të asaj pjese të globit, por të tërësisë së tij. De/ojë të ish, hipokrite për Bukurinvend të vazhdojë të mburret të jetë e shtata o e teta 'fuqi' botërore dhe të mbajë të papunë në shpi katër të rinj mbi dhjetë, pa pasur ata mundësi të *vetë-shprehen dhe të jenë vërtet të lirë me punën e tyre. Vazhdojme të djegim mbi altarin e demagogjisë fjalë si rritje, përparim, zhvillim kur realiteti na vë përpara njëi mase njerëzore çë rri pa punë – veç kur ngë ë' mërgimtare o e llarguar – çë as në të ardhmen do të ketë mundësinë të gjejë një punë nëse ngë vëhet në jetë në mënyrë totalitare një shkëputje kulturore nga vizionët ekonomike dhe politike të së shkuarës nanimë së llargët dhe me të duhurën urtësi – tek e pandalshmja shpejtësi transformimi të qëroit të sotëm – të vëhet dorë për një projektuesmëri çë mënd të kryehet nëse gjithë Vendet (dhe kukullarët, dordolecarët) do të bëjnë një hap prapa për të krijuar një fshat global i ri i lumtur. Për të bërë këtë ë' i domosdoshëm të themelohen të përbashkëta rregulla të bashkëpranuara dhe çë ka bëhen të respektohen nga një forcë e përbashkët.

Kujtoj si çë nga 1988 Gjykata e Lartë në Romë – nga gjurmët e Klubit Romak të vitevet '50 –, kur bota ish ndajtur në të panumërta fshatra, kjo gjykatë parashikojë efektivitetin e të drejtës ndërkombëtare nëpër rolit të duhur dhe pozitiv të jurisprudencës, çë nxier burim nga të ndryshmet të duhura: ekonomike të vëhen caqe dhe mundësi për ekonominë globale 'erga omnes' dhe ekologjike për të garantuar mbështetueshmërinë e jetës mbi Token.

Ka lypsja juridike të jipet një garanci të drejtës njerëzore dhe efektivitetin e të drejtës ndërkombëtare mbi bazën e përcaktimit të disa parime njësues: të ambientit si e drejtë njerëzor themelor; të së drejtës për ambientin e brezavet të ardhshme (paanësi ndërgjeneracionale); të pasurisë së përbashkët të njerëzimit (oqeanë, klimë, biolarmi, etj.); mbështetueshmërie (në referim për jetën mbi Tokën); parandalimi; paanësie në përdorimin e pasurivët; kush ndot paguan; përgjegjësie për dëmet në zonët e kufirit; bashkpunimi besnik; vlerësimi preventiv ndikimi ambiental; të informimit si e drejtë e çdo vete; të pjesëmarrjes si e drejtë e çdo vete; të hyrjes së barabartë të drejtësja e çdo vete. Ka lypsja shoqërore të sigurohet informimi, pjesëmarrja dhe hyrja vetavet dhe ONG-vet brënda drejtësisë. Ka lypsja politike të parandalohen dhe të ndreqen konfliktet ambiental tue siguar një zhvillim paqësor dhe të ekuilibruar. Ka lypsja fetare të respektohet dhe të ruhet krijimi, vrojtuar si dhuratë e Perëndisë: ku njeriu duhet të mbajë 'sundimin «material» mbi ambientin jo njerëzor' dhe 'sundimin «shpirtëror» mbi veten (të pritët komunikimi me praninë shpirtërore me Perëndinë krijues, siell një çekuilibrim edhe me marrëdhënien njeri-natyre, sepse njeriu ë' ai vetë pjesë e natyrës)'. Ka lypsja etike të reagohet prishjes së planetit me rregulla të reja «laike» përgjegjësie individuale dhe shoqërore (ndërtuar nga ndërgjegja e përbashkët të njerëzimit, në dritën e njohjevet shkencore dhe të pervojëvet të hidhura të luftravet vëllavrasëse, tue themeluar përparësisht një parim moral: 'mos ngit mbështetueshmërinë e jetës mbi tokën'). Ka lypsja kulturore të sigurohet pasurimevet të njerëzimit një mbrojtje e përbashkët në interes të brezavet të ardhshme. Dhe ka lypsja e njëi gjykate të pavarur çë favorizon të vërtetën për fatin e planetit.

Në konkluzion mënd të themi se te sistemi ndërkombëtar ë' fituar parimi «kujdesi» çë vepron për ambientin. Por lypset ende një e drejtë globale dhe një bashkësi institucionesh globale. Duhet të individualizohet një hapësirë karakteri detyrues 'erga omnes' të disa sjellje vënë në klënie nga kushdo, pa përpjekur një cak të pakapërcyeshme te sovraniteti i Shtetevet. ___03.16

Resurrezione globale

Quanto può durare una crisi? Può una crisi essere perenne? Se non si avverte nell'aria il minimo sentore di una qualche soluzione praticabile ad un problema. Quando la fiducia viene meno e sconfinata nella paura angosciata delle moltitudini, quando persino i numeri sono bugiardi, forse dovremmo chiederci se non siamo di fronte ad una catastrofe devastante insuperabile di cui non c'è o non si vuol trovare una via d'uscita con una azione di radicale innovazione istituzionale paradigmatica della società del villaggio globale, appena nato e già entrato in uno stallo mortale.

Come cattedrali di sabbia sono crollati schemi concettuali forti, ideologie analitiche contrapposte, imperi che hanno tentato di tradurre i nuovi presunti saperi in condizioni di vita accettabili per milioni di persone o che hanno tentato di imporre tali pretese impostazioni politiche, che poi si sono rivelate astratte nella operabilità del funzionamento e disumane nei confronti di inerme popolazioni, la cui sola colpa è di essersi trovati in un luogo nel momento sbagliato.

Ci troviamo di fronte a nuovi continui conflitti, piuttosto che ad accettabili compromessi trovati pacificamente: devastazione e morte affliggono principalmente i "civili", diventati bersaglio di truppe impegnate nella belligeranza o in pseudoguerriglie di sedicenti rivoluzionari mercenari. E' chiaro, questo è il classico culdisacco che genera il gran fiorire di incontri internazionali alla ricerca di una qualche soluzione che scongiuri "una guerra", quando ormai di guerre in campo ce ne sono già sul 60% del territorio mondiale. Penso, perciò, che sia giunto il momento di abbandonare le infruttuose ricerche fin qui inutilmente approfondite e voltare pagina, partendo dai problemi esistenziali della popolazione, non di questa o quella parte del globo, bensì della sua totalità. Sarebbe, infatti, ipocrita per il Belpaese continuare a vantarsi di essere la settima od ottava 'potenza' mondiale e tenere inoperosi in casa quattro giovani su dieci, senza che essi possano realizzarsi ed essere veramente liberi con il loro lavoro. Continuiamo a bruciare sull'altare della demagogia parole come crescita, progresso, sviluppo quando la realtà ci mette di fronte ad una massa umana inoperosa – quando non migrante e respinta – che neanche in futuro avrà possibilità di trovare una occupazione se non si attui totalitariamente un distacco culturale dalle visioni economiche e politiche del passato ormai remoto e con la necessaria prudenza – nella irrefrenabile velocità di trasformazione del tempo attuale – porre mano ad una progettualità che può essere realizzata se tutti i Paesi (e i pupari) faranno un passo indietro per creare un nuovo villaggio globale felice. Per fare ciò è indispensabile costituire regole comuni condivise e fatte rispettare da una forza comune.

Ricordo come già dal 1988 la Suprema Corte di Cassazione a Roma – sulle orme del Club di Roma degli anni '50 –, quando il mondo era diviso in infiniti villaggi, tale tribunale prefigurava l'effettività del diritto internazionale attraverso il ruolo necessario e positivo della giurisprudenza, che trae origine dalle varie necessità: economica di porre limiti ed opportunità per l'economia globale 'erga omnes' ed ecologica di assicurare la sostenibilità alla vita sulla Terra.

C'è la necessità giuridica di assicurare una garanzia al diritto umano e l'effettività del diritto internazionale sulla base della definizione di alcuni principi unificanti: dell'ambiente come diritto umano fondamentale; del diritto all'ambiente delle generazioni future (equità intergenerazionale); del patrimonio comune dell'umanità (oceani, clima, biodiversità, ecc.); di sostenibilità (riferito alla vita sulla Terra); di prevenzione; di precauzione; di equità nell'uso delle risorse; chi inquina paga; di responsabilità per danni transfrontalieri; di leale collaborazione; di valutazione preventiva di impatto ambientale; dell'informazione come diritto di ogni persona; della partecipazione quale diritto di ogni persona; dell'eguale accesso alla giustizia di ogni persona.

C'è la necessità sociale di assicurare l'informazione, la partecipazione e l'accesso alle persone ed alle ONG alla giustizia.

C'è la necessità politica di prevenire e riparare i conflitti ambientali assicurando uno sviluppo pacifico ed equilibrato.

C'è la necessità religiosa di rispettare e conservare la creazione vista come dono di Dio: dove l'uomo è tenuto al 'dominio «materiale» sull'ambiente non umano' e al 'dominio «spirituale» su se stesso (rompere la comunicazione con la presenza spirituale di Dio creatore, implica uno squilibrio anche nel rapporto uomo-natura, perché l'uomo è egli stesso parte della natura)'.
(rompere la comunicazione con la presenza spirituale di Dio creatore, implica uno squilibrio anche nel rapporto uomo-natura, perché l'uomo è egli stesso parte della natura)'.

C'è la necessità etica di reagire al degrado del pianeta con nuove regole «laiche» di responsabilità individuale e sociale (costruite dalla coscienza comune dell'umanità, alla luce delle conoscenze scientifiche e delle amare esperienze di guerre fratricide, istituendo prioritariamente un principio morale: 'non toccare la sostenibilità della vita sulla terra').

C'è la necessità culturale di assicurare ai patrimoni comuni dell'umanità una difesa comune nell'interesse delle future generazioni.

E c'è la necessità scientifica di un foro indipendente che favorisca la verità sulle sorti del pianeta.

In conclusione possiamo dire che nel sistema internazionale è acquisito il principio di «precauzione», che opera per l'ambiente. Però, manca ancora un diritto globale ed un insieme di istituzioni globali. Occorre individuare uno spazio di obbligatorietà 'erga omnes' di alcuni comportamenti da chiunque posti in essere, senza incontrare un limite insuperabile nella sovranità degli Stati. _____ 03.16